

„Religious Transformations in the Contemporary European Societies II“

International Erasmus Intensive Program v Szegedu

Jan Polívka, FF MU, Ústav religionistiky

Jak se již stalo tradicí, ve dnech 15. až 29. srpna se konala v pořadí již 6. letní religionistická škola v maďarském Szegedu. Bohužel byla poznamenána nezájmem studentů z participujících pracovišť, a proto se nesla ve velmi komorním duchu a program přednášek a hlavně studentských prezentací byl chudší než loni. Přesto se našlo pár zajímavých příspěvků, které naštěstí převažovaly nad těmi nic nepřinášejícími. První přednáška, *Ritual and Things* Jana Krátkého dodala podněty k zamýšlení nad protínáním sociální teorie a kognitivní vědy. Nabídla trochu odlišný způsob jak uvažovat o materiální kultuře, než na jaký je většina z nás zvyklá. Byla také jednou z okruhu neurověd, které si pomalu, ale jistě nacházejí místo i ve středoevropské religionistice. Jakub Grabowski z Krakovské univerzity se věnoval neurologickému a genetickému determinismu a Martin Lang, opět z Brna, přednesl přehledový příspěvek o náboženství a náboženských změnách z pohledu neurověd.

Druhým významně zastoupeným okruhem témat bylo něco, co by senzacechtivý novinář nazval „střetem kultur“, my se střízlivějším pohledem bychom spíš použili termín „multikulturalismus“. Profesor András Máté-Tóth ze Szegedské univerzity vystoupil s přednáškou, kterou dnes už můžeme považovat za klasiku: *Interpreting Religion in Europe Today*. Naopak jeho kolega Gabor Daniel Nagy zaujal s tématem náboženského pluralismu a rozdílů v jeho chápání ve Spojených státech amerických a v Evropě, především tedy v Maďarsku. Attila Kovács z Komenského univerzity v Bratislavě se věnoval svému hlavnímu tématu, islámu v Evropě, a na příkladu tří výrazných vůdců ukázal rozdílné formy tohoto náboženství na starém kontinentě. Jako pokračování této přednášky jsme si odpoledne promítli velice vtipný britský film *The Infidel* z roku 2010 o muslimovi, který zjistí, že je adoptovaný a jeho praví rodiče jsou židé.

Posledním větším tematickým celkem, který se objevil na letošní letní škole, byli novopohané a okultisté. Až z dalekého Cardiffu přijel prof. Max Deeg, který si pro Szeged připravil přednášku o novopohanství a nových germánských náboženstvích. V této přednášce se dotknul především vzniku tzv. germánského mýtu, který se projevil např. v díle Richarda Wagnera a později byl zneužit nacistickou propagandou. Dalibor Stryhal z Bratislavy naproti tomu přinesl případovou studii slovenského novopohanského hnutí Dažbogovi vnuci. Na úplný závěr programu vystoupil Tamas Szilagyi ze Szegedu s velice zajímavým a neotřelým workshopem *Occultism and Modern Rock Music*.

Kromě přednášek se i letos konalo několik exkurzí. Ta nejdelší z nich byl výlet do městečka Gyula. Kromě obvyklé prohlídky místních pamětihodností se zde konala i terénní přednáška Márka Kékesiho ze Szegedské univerzity o vztahu

---

církví a společnosti v současné střední a východní Evropě. Dále jsme v Szegedu navštívili místní synagogu, katedrálu a Diecézní muzeum.

Kromě tohoto oficiálního doprovodného programu byl dostatek času i na ten neoficiální, návštěvy koncertů a vzhledem k vysoké teplotě především na časté návštěvy místního koupaliště.

Zhodnocení letošní letní školy není vůbec lehké. Jako u všech akcí se i na této potvrdilo, že udržet počáteční nadšení je mnohdy nadlidský výkon. Přestože se může zdát, že program upadá, vystoupení některých jedinců danou situaci zachraňuje, a proto pořád stojí za to se letní školy účastnit.